

Eduskunnan hallintovaliokunta

HE 41/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta; Puolustusministeriön lausunto

Puoltaa tehtyä hallituksen esitystä kaikilta osin ja korostaa sen välttämättömyyttä, koska kansallinen COVID-19 –rokotusohjelma ei mahdollista tällä hetkellä kriisinhallintahenkilöstön rokottamista kansallisin toimin. Lakimuutos on välttämätön kriisinhallintahenkilöstön terveys- ja palvelusturvallisuuden vuoksi sekä toiminnan jatkamiseksi kriisinhallintaoperaatioissa. Esimerkiksi UNIFIL-operaatiossa Libanonissa YK on ilmoittanut toimittavansa COVID-19 –rokotteet joukoille lähiaikoina. UNIFIL:n komentaja (Force Commander) on ilmoittanut, että koko operaation henkilöstön rokottamista tullaan edellyttämään, jotta he voivat toimia operaatiossa. Mikäli Suomi ei pysty takaamaan riittävää vakuutusturvaa rokotteiden mahdollisten haittavaikutusten varalta, joudutaan pahimmassa tapauksessa Suomen operatiivinen toiminta toimialueella lakkauttamaan ja joukot kotiuttamaan. Samanlainen vaara on uhkaamassa myös muissa kriisinhallintaoperaatioissa, joissa henkilöstö voisi saada COVID-19 rokotuksen kulloisenkin operaation tai operaation johtovaltion järjestämänä.

Kaikkien Euroopan lääkeviraston (EMA) suosittamien ja Euroopan komission hyväksymien koronarokotteiden teho ja turvallisuus on tieteellisissä tutkimuksissa todettu erinomaisiksi, joten itse koronavirustauti yleisvaarallisena tartuntatautina on selvästi suurempi ja vakavampi riski kuin rokotuksen mahdolliset harvinaiset sivuvaikutukset. Lääketieteellisesti ja palvelusturvallisuuden kannalta asia on selvä - mahdollisimman nopea suomalaisen kriisinhallintahenkilöstön rokottaminen on erittäin tärkeää.

Vakuutusturvan puuttuessa puolustusvoimat ei voi kuitenkaan antaa lupaa rokotteiden ottamiseen ulkomaisilta toimijoilta. Vaikka riskit haittavaikutuksista ovatkin pienet, voi sellaisia kuitenkin syntyä eikä mahdollisten seurauksien vakavuudesta ole aukotonta tietoa tällä hetkellä. Vakaviakaan haittavaikutuksia ei voida tässä vaiheessa täysin sulkea pois. Näin ollen yksittäisen joukon komentajan vastuulle ei voida käskää rokoteluvan antamista tilanteessa, jossa lainsäädäntö ei vielä takaa henkilöstölle riittävää vakuutusturvaa.

Puolustusministeriö puoltaa edellä mainituin perustein säädösmuutosta, joka on puolustusministeriön käsityksen mukaan laadukkaasti valmisteltu kiireellisesti aikataulusta huolimatta. Lakimuutoksen kiireellisyyttä ei voi liikaa korostaa tässä tilanteessa, jossa Suomi toimii sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa korkean riskitason alueilla.